

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSERE

KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI Dr. BOROS GYÖRGY.

Előfizetési ára: 2 k. 40 fillér. Egy szám ára: 24 fillér. Egyleti tagok, 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát fizetnek.

~*~

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyl. pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra. — Hirdetések jutányos árban fölvetetnek. — Kéziratokat nem adunk vissza.

A szerkesztő asztaláról.

Nem hal meg az igaz. A sirból is kikél és eget kér. Nem hal meg az a nemzet, a mely martirokat szül. A szenvedők sóhaja párává tömörül, a párából cseppek lesznek, s azután üdítő eső, melynek nyomában új tenyészet kezdődik. Új tavasz lesz, új születés, új megdicsőülés midőn mindenki látni fogja mennyivel erősebb az eltemetett igaz, mint a hatalomban élő zsarnoki önkény. Ez csak leomolhat abból a magasból, a melyben nincsen semmi támasza, amaz csak fölemelkedhetik a magasba, mivel a szentek, az igazak és az egyedül valódi nagy erő úgy vonzza magához, hogy előbb vagy utóbb fölvetetik a tökéletesek dicső társaságába.

*

Nem hallottátok-e, hogy a lelkek órája ütött Európa egyik déli pontján a kétszáz éve őrizett magyar sirok fölött és a kárpitok megrepedtek és a sirok megnyiltak és a halottak lábra keltek zarándok utra és jöttek az Árpád földjére, a szent István birodalmába és minden szív hevesebben dobogott, minden ajak zsolozsmát énekelt: áldottak a bujdósok, áldottak a hazátlanok, mert hazájok megvárta míg vissza térhettek és megszentelték a levegőt, mely koporsójukat körül fogta, a földet, mely a szekereket kebelén végig futni engedte.

Oh dicső napok, oh szent engesztelődés! Rákóczi s nagy és nagyságos fejedelem jő! Megis jött. Itt van már a hazájában, a saját drága anyaföldjében ő is, s a többi nagy számüzött!

Mit jelent ez jó magyarok? Türelmet, kitartást, hitet, bizalmat! Csüggedtetek-e valaha? Félre kis lelküek a kik még most is kételkedni tudtok egy szebb jövő felett! Szégyen reá ki most nem születik újra, ki nem lesz új ember, Rákóczi fejedelem méltó katonája! Szól a tárogató: sorba magyarok és

addig meg ne álljatok, el ne lankadjatok, a mig Rákóczi nagy eszméit megvalósítva nem látjátok!

Légy üdvözölve közöttünk nagyságos fejedelem! Az uj kurucok serege szívből köszönt!

*

Az emberek lassan-lassan átfogják látni, hogy a saját házuknál tartják legnagyobb ellenségeiket. Némileg segítni óhajtván a föltalálásban, megnevezünk egy párt s megis mondjuk hol találják meg. Elégedetlenség asszonyosság a családi életben olyan, mint a mostoha anya, csakhogy ő megfordítva működik. A mostoha anya soha sem ad annyit a mennyi kellene. Elégedetlenség asszonyoságnak hiába adnak akármennyit is, mert neki vérében van, hogy ne tessék semmi. A mikor köszönettel tartozik akkor is zúg, zajong, panaszskodik, illetlen szavakat mond és hibát talál ott is a hol csak „ó van. A mikor csöndes és nyugodt lehetne akkor is tör, ront, nem veszi észre, hogy saját életét rongálja és rövidíti. „Nem gondol semmi adománynyal, nem nyugszik meg rajta, még ha nagyon sok ajándékokat adnál is neki.“ Péld 6:35.

*

A lelkésznek olyan sok alkalma van a mennyi senkinek sincs, hogy a szivek fölött uralkodjék, Ez az uralom is lehet zsarnoki, ha fegyvereit a sötétség, a félelem és fenyegetés országából veszi. A pokol, az ördög, a boszorkányok, az istenharagja, a tisztító tűz, egy időben mind a pap szövetségesei voltak. Most már élesebb a látás s kevesebb a sötétség. Most az egykor ismeretlen gonosz hatalmak helyét rossz emberek foglalták el s rettegésben tartják embertársaikat. A lelkésznek ezek között is meg van szerepe. Egyedül a lelkésznek van joga megjelenni az elítélt gonosztevőnél a börtönben. Az ő kötelessége ébresztgetni benne azt a jót, a melyet elfojtott a rossz, mert ha megtér és megjavul már ott a bűnhődés szomorú házában is derültebb és könnyebb élete lesz. Az élet minden órában ad alkalmat a gyöngé embernek, hogy a rossz utra térjen. A lelkész az a jó pásztor a ki a tilalmas szélén áll s visszatereli a tévedni készült. Milyen Jézusi munka!

*

Kolozsvár város és Kolozsmegye ifju főispánja a kigazdák sorsának javításán gondolkozik és munkálkodik is. Látja, hogy a 3—30 hold birtokkal rendelkező gazdákat a sok teher mellett megöli a rossz hitel. Ez alatt azt érti, hogy a takarékpénztárak a kis gazdának nem adnak hitelt, s a mit adnak ez szörnyü drága mert a 8% törvényes kamat mellett még legalább négyet rá kell pótolni s a mi annál is nagyobb baj a

kamatot s a törlesztést pontosan kell fizetni, mert különben árverezést visznek a kis birtokra s egy pár száz korona miatt elvész az egész vagyón. Ezen a bajon csak hitelszövetkezetekkel lehet segíteni. Azt hisszük, hogy az egyházközségek pénztökei a hitelszövetkezeti miveletek elősegítésénél figyelembe fognak jönni. Erősen nagy érdeke az egyházközségnek, hogy vagyona biztos jövedelmet hajtson, a községi lakósokon segítsen a nélkül, hogy uzsorával terhelné. Ám az sem utolsó dolog, hogy a hitelező az ilyen könnyű kölcsönt egy év alatt tisztázza.

Ima október 6-ára.

Fájó érzelmek között keresünk téged s vesszük ajkunkra szent neved nagy Isten, népek és nemzetek hatalmas Istene! Lelkünk elszorul e pillanatban, midőn a fájó múltba szállong, szívünk bár fölsajog az emlékezet gyászára — és mégis vágyunk szellem szárnyakon visszarepülni, hogy lássuk isteni lelked megdicsőülését nemzetünk hőseiben, nagy fiaidban. Vágyva száll lelkünk jó Atyánk a múlt idők olykor derült, sokszor zivataros világába, hogy a megpróbáltatásokból és szenvedések-ből erőt merítve, a hála és magasztalás hangján említsük nagy neved. Oh emeld erőtelen lelkünket magadhoz, hogy szerető lelkeden pihenve — elnémuljon keblünk fájó panasz s közeledben, bölcsességeden megnyugodva, nyugodtan tekinthessünk nemzetünk Golgothájára.

Dicsőséged magasan tündököl mindenütt, szereteted ott ragyog a nemzetek sorsában, annak intézésében, igazságod a népek millióit uralta és uralja ma is; bár megdicsőítetted hatalmat és isteni tökéletességed nemzetünk történelmében is, vezetve azt hatalmas kezekkel egy czredév zivatarjai között, avagy virágos mezőkön, bár dicsőségeddel az ég és a föld telve, mégis jó Atyánk, ha e nap emlékét visszaidézzük, keblünk-ből fájó panasz tör föl egeidhez.

Oh mért, hogy ők elestek?! Oh miért kellett a gonzságnak győznie az igazság fölött; oh miért sújtál minket, nemzetünket annyira nagy Isten?! Sújtottál, igen, sújtottál minket, hiszen e nemzetnek két Golgothát is adtál, hól fájó könnyeit elsirhassa . . .

De ne, oh ne jusson füleidbe az *emberi* fájdalom panasz szava; ne tudd föl jó Atyánk, ha e pillanatban a fájdalomtól üzve gyarló emberi elménk isteni céljaidat s utaid titkait vizsgálja: ne tudd föl ha a fájdalom elragad e napon, hiszen gyarlók, emberek vagyunk.

De azt engedd meg jó Atyánk, hogy csak egy könnyet

hullassunk nemzetünk nagyjaiért, hiszen minden csepp egy-egy fénylő gyöngyszem örökéletük koronájában.

Nem panaszkodunk jó Atyánk, még arra sem kérünk, hogy igazságos kezed lesujtson a bűnösökre; mi megbocsájtunk, szivből könyörgünk jó Atyánk, oh bocsáss meg te is e nemzetnek, mely megbűnhötte már múltját és talán jövődjét is.

Nem panaszkodunk, ha el is estek legjobbaink a hosszú harcban, csak arra kérünk, ha akaratod szerint lehetséges, — legyen az a sir, — melyben az emberi erények példái a gonoszságtól letörve pihennek — legyen az a sir, jó Atyánk, utolsó a nemzet temetőjében.

Lelkünket pedig, mely a múlt nagy eseményein mereng e pillanatban, oh áld meg és szenteld meg s kik küzdöttek és elvéreztek isteni eszméidért, oh áld meg ama tizenháromnak dicső emlékéért. Adj nekik csöndes pihenést sirjukban, hogy ne zavarja meg álmukat az eszmének háborgatása, melyért éltüket áldozták.

Allits nekik örök emléket az utódok követésében, ne legyen, oh ne legyen jó Atyánk, hogy ők hiába haltak volna meg!

Nemzetek Istene! Szerető jó Atyánk!
 Feléd száll az érzés, téged keres imánk.
 Hallgasd az ajkáról feléd szálló kérést,
 Szentelj meg mibennünk minden fájó érzést.
 Nagy Isten, aki ott fön magassan trónolsz
 A sugaras égbolt csillag sátorában,
 Küld e gyászos napon, oh küld áldásidat
 Ama tizenhárom nagy fiad sirjára.

Ámen.

Rákóczi.

A magyar nemzet évezredek történetében bőven találkozzunk olyan nagyfontosságú eseményekkel, melyeknek indító oka a létező állapotokkal kibékülni nem tudó nemzeti akarat erejének föllépése. Az állami élet intézésében más módon érvényesülni nem tudó nemzeti akarat, hatalmi erejével kívánta érvényesülését kivívni Nagy események ezek, melyek mindannyiszor mozgásba hozzák a nemzetnek az állami szabadságért élni és halni tudó összes rétegeit, forrásai a nemzeti lelkesedés csodátevő hatalmának, s kihatásukban nem egyszer az állam jövődjét életének irányát szabják meg.

Nagy idők szülnék nagy embereket A nemzeti lelkesedést s küzdelmeket előidéző események középpontjában mindig ott látjuk a vezért, kinek lelkesedése ébreszti föl a nemzeti lelke-

sedést, egyénisége adja meg a nemzeti küzdelem irányát, jellegét s legtöbbször döntő a küzdelem eredményére. Ezek a vezérférfiak azok, kik egyéniségük erejével, súlyával a magyar nemzet történetének sorsát évszázadokon át irányították, s a magyar nemzet önálló állami létét annyi viszontagságos küzdelem közt fenntartották.

S az elmúlt időkben van e dicsőbb, fenségesebb küzdelem az önálló, független magyar állam eszményéért, ez eszmény valóra válásáért, mint az, mely II. Rákóczi Ferencz névéhez, életéhez fűződik. Az ő alakja bevilágít az egész korszak gondolkodásába, küzdelmeibe, megeleveníti a kornak az önálló magyar állam eszméjéért akaratan és tettekben nyilvánuló lelkesedését, bevilágít a magyar történelemnek oly időszakába, melynek eseményeiből késő évszázadok nemzedékei is erőt meríthetnek a nemzeti küzdelmekben.

A XVII. században egyetlen család sem gyakorolt oly nagy hatást a magyar nemzet történetére, mint a Rákócziak. Életök folytonos küzdelem s ha volt is hibájuk, de hazáját mindenik szerette. A Rákócziak között a legkiválóbb II. Rákóczi Ferencz. Nem volt önző, kincsszomjas, mint I. György, nem vakmerő, pazar, mint II. György, atyja, előrelátását örökölte és határozatlanságából is egy adaggal. Ő a szabadságért mindent feláldozott s most fenn hordozta a szerencse, hogy majd annál mélyebbre vethesse. Lelki nagyság, egyenes lelkűség, jó indulat, lángoló haza- és szabadságszeretet, önfeláldozás, kitartás, kötelességérzet és lovagiasság jellemének alapvonásai. Rákóczit a keresztény erkölcstannak a kötelességről alkotott dogmája vitte a viharba. „Nem vezérelt bosszúvágy, nem a koronára törekvő nagyravágyás, sem uralkodási ösztön, hanem csakhogy eleget tegyek a hazám iránti *kötelességnek*“ írja a fejedelem emlékirataiban.¹

Kiinduló eszményi álláspontját mindvégig megtartotta. „Hitemet sem feleségemért, sem gyermekeimért meg nem szegem“ írta Bercsényihez, mikor a csábítási kísérletek folytak.² Rákóczi nagyságát azonban semmi sem világítja meg jobban, mint jellemének vonzó ereje. Kiváló lelki tulajdonokkal kellett birnia annak az egyénnek, kit mindenkor és mindenütt oly általánosan szerettek, mint Rákóczit. A gyermek Rákóczit szerették a családban s a jezsuita zárdában egyaránt. Ifjú földesurát a nép tisztelte, rajongásig szerette, s midőn elfogatása után Kassára akarták vinni a hegyaljai lakosság elhatározta, hogy megrohanják a katonai kíséretet s urokat kiszabadítják. Mikor

¹ II. Rákóczi F. Emlékiratai II. kiad. 8 l.

² L. Archivum Rakocianum I. o. I. köt. 536 l.

a harctérre lépett a katonaság a legnagyobb mértékben ragaszkodott és hű maradt hozzá, s ekkor újra érezhette, hogy a nép szeretete fölér egy hadsereggel. Rákóczi egyéniségének vonzó erejét az az egyetlen tény is erősen kidomborítaná, hogy Bercsényi, a ki senkit sem szeretett, a ki senkivel sem tudott kijönni, Rákóczi varázskörébe jutva, mindvégig a legnagyobb ragaszkodást mutatott iránta. S hogylezajlott a szabadságharcz azután sem szűnt meg a Rákóczi egyéniségének varázssereje. Kisérői nem tudták elhagyni, követték a számkivetésbe, hazátlaná lettek, mert „*nagyon szerették a fejedelmet.*“ Midőn Rákóczi 1712-ben Lengyelországban a „*Nemes társaságot*“ kényszerűségből feloszlatta, erről így ír Vay Ádám: „Sok temetésen voltam már jelen, de még ilyen sirást soha sem láttam.“³ Kérték Vayt, hogy könyörögjön a fejedelemmél: ne üzze el őket magától, ők készek zsold nélkül is szolgálni, s készek mátyrjaivá lenni a „*Rákóczi szeretetnek.*“⁴

Rákóczi szeretetreméltó tulajdonaival Franciaországban is köztiszteletet vívott ki magának. XIV. Lajos, a kit Rákóczi atyjaként tisztelt és szeretett, őt kedvencei közé számította. „Egy olyan ember, mint ön — szolt egy vadászat alkalmával XIV. Lajos Rákóczihoz — becsületére válik kíséretemnek.“⁴ Megnyerte a királyi hercegek és hercegnők barátságát Du Maine herceg és Toulouse gróf egymás között ellenségek voltak, de Rákóczit mind ketten annyira szerették hogy ellenséges érzelmeik a Rákóczi gyámolításában egygyé olvadtak. Ez az általános tisztelet és szeretet környezte a rodostói remetét is.

Alakját a népköltészet ajkára vette s mikor rég meghalt már, akkor is siratja, holtig szánja, bánja és haló porából is föltámasztaná.⁵ Száll az ének tovább, tovább apáról-fiúra. Mária Terézia uralkodása idejében történt, hogy Aspremont gróf ónodi uradalmába utazott. Kocsija az ut feneketlen sarába süppedt. Az ónodi városról visszatérő parasztok csak nevették a sárban vergődő s szitkozódó németet. Végre a gróf dühösen kiáltja nekik: „Hát így hagyjátok sárban veszni Rákóczi unokáját?“ A mint ezt hallják, rögtön segítségére sietnek s ujjongva viszik be Ónodra.⁶ Így öröklődött a Rákóczi szeretet tovább egészen napjainkig. Az újabb szabadságharc lánglelkű apostola így dicsőítette:

„Hazánk szentje, szabadság vezére
Sötét éjben fényes csillagunk,
Oh Rákóczi, kinek emlékére
Lángolunk⁷ és sirva fakadunk.“

¹ L. Thaly K. Irod. és műveltség tört. tanulmányok, a Rákóczi korból. 44 l.

² Dangeau naplójának 1713. jun. 28 följegyzése. Monumenta Hung. Hist. I. o. V. köt. 281 l. ³ Thaly K. Irod. és műv. tört. tan. a Rákóczi korból. 408 l. közölt népballadát. ⁴ Grünwald B. Régi Magyarország. 68 l.

Rákóczi képe — mely előtt a 12 éves Perczel Mór¹ lelkesültségében letérdelve ünnepélyes esküt tett, hogy életét a hazának szenteli — ma is gyújtó hatással van minden magyar szívére. Dicső alakjától csak egyszer fordult el látszólagosan a szeretet, midőn az 1715 országgyűlés száműzetésével emlékéket meggyalázta. Hasonlóan cselekedett az 1660-iki angol parlament is, midőn a „dicsőséges forradalom“ vezérének Cromwellnek holttestét a Westminsterből kidobatta. 200 esztendő múlva azonban szobrot állítottak Cromwellnek, kinek csontjait egykor a sirból kidobatták. Ime a történelmi igazságszolgáltatásnak ideje nálunk is elérkezett. A „Rákóczi szeretetnek“ melege, mely a magyar nép millióinak kebelét égette, a trón zsámolyáig ért s öreg királyunk szívét is megérintette, a ki teljesítette hűséges népének forró óhaját s Rákóczi dicsőséges hamvai édes hazai földben nyugosznak. Abban a koporsóban pedig, melyet idegenből hoztak haza, mi magyarok nem a halált nézzük, hanem a megdicsőülést, a feltámadást és örökéletet, mely csak a népszabadság vértanuinak kiváltsága.

Évszázadok után, ha a történelmi események egyes részletei el is mosódnak, annáljellegzetesebben domborodik ki azoknak a férfiaknak képe, kik az eseményeket egyéniségükkel irányították. II. Rákóczi Ferencz alakja az idők multával mind-egyre nő azok előtt, akik áttudják érteni és érezni valamely nemzet életében az állami szabadságért vívott küzdelmeknek óriási, a messze jövőre kiható fontosságát. Szentmártoni Kálmán.

A bujdosókról.

Írta: Székely Sándor.

Valami régi dal csendül át a légen —
Anyámtól tanultam valamikor régen,
Míg a bölcsőm felett halkán dudorászta:
„Bujdosik a rózsám nagy Törökországban . . .“

Aztán elfeledtem; tavaszi igézet
Kiloptam lelkemből a szomorú képet . . .

Most, hogy újra hallom, mintha itt lebegne
Nagy fekete város, fehér torony benne.
Törökök császára amint oda zárat
Sok rabszíjra fűzött magyar katonákat.
Itthon édes anyjok, itthon a rózsájok,
Zokogó sírástól piros az orcájok . . .

Márvány tenger partján hejh nagy Törökország!
Sok búra fordítád a magyarok sorsát.

¹ Perczel Mór Emlékiratai. Vasárnapi Ujság. 1868. évf. 39 l.

Sok bujdosó vitéz csontjaival tölt meg
Tenger habja mosta narancstermő földed.
Vitézek, vezérek, kuruc fejedelmek
Kőszikla párnádon porladva hevernek.
Elmélkednek immár a múlandóságon --
Fügefalevele takarja be lágyan . . .

* * *

Pirkad az ég, hajnal serken,
Ébredj, ébredj alvó lelkem!
Piros hajnal-hasadattal
Mosakodjál fris harmattal,
Fürödjél meg napsúgárban
S ünnepélyes díszruhában
Szállj a szellő sebes röptén
Duna-, Tisza-, Maros mentén.
Szállj, szállj lelkem híradóba
Palotából a konyhába —
Szállj és hirdesd kicsi-, nagynak
A szegénynek, a gazdagnak,
Uton járó- és kelőnek:
Rákócziék haza jőnek!

* * *

Édes hazám, édes hazám!
Legyen könnyű földed,
Melyel sok bujdosás után
Bétakarod őket.

Áztassa meg poraikat
Honfiai könyecsepp
Kétszázéves sóhajtásunk
Lészen vele könnyebb

Az ifjuság köréből.

Elnöki megnyitó.

Elmondotta *Borbély István* a D. F. ifj. egyesület 1906. okt. 3-i első rendes gyűlésén.

Kedves barátaim! Szives örömmel üdvözöllek első gyűlésünk alkalmával. A viszontlátás, mely engem bizalmatokból az elnöki székbe helyezett, legyen oly kellemes, mint azon évek, melyeket eddig is együtt töltöttünk. A midőn hálám fejezem ki azon bizalomért, melylyel kitüntettetek, amidőn meghajlok a lobogó előtt, melynek lengetését reám biztatók, engedjétek meg, hogy esküvállomást tegyek hitemről s arról az ábrándos lelki világról, mely engem elnöki munkám teljesítésében irányítani, vezetni fog.

Nemes az eszme, melyet én magam előtt látok és szent annak minden része. Egy élet van hozzá kötve s a szép remé-

nyek bokkrétája Nem a felekezeti egyoldalúság gondolata zsong lelkemben. A vallás nem önálló valami, az össze van növe az emberek szokásával, erkölcsével, szívet irányítja, de maga is alkalmazkodik korok és irányok áramlatához. Én minden emberben tisztetem a szellemet s nem kérdezem, hogy e szellem oltára kiért ég, *csak égjen!*

És nem a fékevesztett ambitio szabja határát lelkesedésem nek. Mi, kik a gyermekkor zárókövét átlépve, mint tetre érett ifjak kérünk részt az emberiség nagy munkájából, nem szabad, hogy a pillanat gyönyöreitől elragadtassunk. Óh, hányszor megjelenik előttünk a kísértet s vigyorgó ábrázatán pokoli mosollyal int, csábit. Benuünk a fogékonyságot túl keli szárnyalnia az erőnek, mert csak az öntudatos erő ad értéket.

Szívünket, lelkünket s egész lényünket egy gondolat, érzés kell, hogy átjárja: a munka. A munka erősítsen jó s balsorsban, az legyen részese bánatunk s örömünknek. Ha végig tekintünk az emberiség történetén, ezer és ezer példáját találjuk a boldogtalanságnak. Egyik fut az élvezetek után, másikat tudományzomja égeti; emitt leroskad tört szárnyakkal Ikarus, amott a Danaidák hordóját töltögeti fáradt kedélylyel az ifju. Ma a józanul gondolkodó előtt csak egy cél lebeghet: a szocialis munka.

E munkára azonban minket, a D. F. ifjusági egylet tagjait az ön és altruizmusnál egyéb is vezet: egy név, mely eszmévé acélosodott. Ne mondja senki, hogy e név finom; e név durva, nyers, mint maga az eszme. E név maga az igazság. Tudjátok, ki volt Dávid Ferenc? Gyarló, mint mi; a kor embere, mint mi; de erős és kitartó. Az idea, mit megvalósított, az igazság diadala. Nem csupán az Istenben való igazságé. O jól érezte, hogy isten igazsága az emberek igazsága; tudta, hogy istenét az tiszteli legjobban, ki önmagát tiszteli. Az ember legyen értékes önmaga előtt, ha azt akarja, hogy mások is értékesnek tartsák. Dávid Ferencnek sok volt ellensége, — minő sűrű az esthomály a pirkadó hajnal előtt! — de azt mindenki elismerte róla, hogy előtte az ember és világa öncél volt.

Ez eszmét látom én magam előtt, ez int, vezet. Ámde, midőn azt mondom, hogy az ember törekedjék önmagát a szellemi fensőség legmagosabb fokára felemelni, a világot sem támad az a gondolatom, hogy ez a stádium az ember evolúciójának véghatára. Az önzés csiráznék ki lelkünkben e ponton.

Az ember csak azért öncél, hogy elérve a legközelebbi határt, egy fokkal emelkedjék erkölcsi sulyban s megvalósítani törekedjék Istenországát. Isten mindnyájunk édesatyja, legyünk

mi is szerető barátai embertársainknak; igyekezzünk minden tehetségünkkel arra hatni, hogy mások is elérjék e lelki magaslatot.

Abban látom én Dávid Ferenc legnagyobb érdemét, hogy lelkemben megérni segítette az altruismus gondolatát.

Ez altruismus hassa át e kört is, mely az ő nevével, Isten s az ember nevében munkára kél.

Minő az út, melyen önmagunk kimivelésére eljutunk, és minő az irány, melyen az emberiségnek használhatunk, mindenki önmagában képzelje el. S higgye valaki azt, hogy a kötelességek szolgálai teljesítése ép úgy szolgálja e célt, mint az értelem szabadakarata, egyaránt értékes előttem.

E körnek nagy céljai vannak! A tudományok mélységében elmerült ifjui lelket ki kell ragadnia olykor az öncél önző világából, hogy begyakoroltassa vele a közhasznú tevékenységet. E gondolat kifejtését e helyen nem tartom szükségesnek; mindnyájan érezzük ennek jelentőségét.

Ezekben tartam fel lelkem igaz világát. Nézzétek meg, helyes-e ez a világkép s ha helyes, úgy kövessetek; ha nem, hagyjatok magamra: én megyek a magam útján törhetetlen bizalommal, Isten s az ember nevében. Nem fog fájni az elválás, ha ti más uton haladtok. A munkában mindenki, mint egész ember kell, hogy részt vegyen s épen ezért egyedül is felelős cselekedetiért. De ha velem jöttök, ha hiszitek, hogy helyesen ismertem meg az eszmét, melyet Dávid Ferenc egyénisége érlelt meg bennem akarattá, úgy fogjunk kezét. Én kitartok becsülettel; hogy ti kitarttok-e, azt megmutatja az a munkára szánt év, melyet ezennel megnyitok.

A „Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Köre” szeptember hó 19-én tartott alakuló közgyűlésén tiszti karát következőképen alakította meg: Csaknem egyhangulag elnökké választotta Borbély Istvánt, alelnökké Gyulai Tibort; a választás küzdelméből győztesen került ki Papp Zsigmond alelnök, Bedő Ferenc titkár, Györfi István pénztáros, Csiky Ferenc és Rédigér Géza jegyzők. — Az egylet működését a választmányi tagok megválasztásával kezdette meg. A megalakult választmány okt. 3-án rendes gyűlést tartott, melyen az elnök nagy lelkesedéssel fogadott beköszöntője után szép sikerrel szavalt Gelei Vilmos és felolvasott Bedő Ferenc. A választmány előkészített egy nagyobb szabású diszgyűlést okt. 21-ére, amelyet azonban közbe jött igen fontos akadályok miatt el kellett későbbre halasztania. Bedő Ferenc, egyleti titkár

Felköszöntő a Kossuth-serleggel.

A kolozsvári Kossuth-asztaltársaság, mely már régóta működik, az új időszakban megkezdette estélyeit, a magyar nemzeti érzület, s a társadalmi egység erősítése érdekében. Az első estélyen ez elnökség fölkérésére, lapunk szerkesztője mondotta a köszöntőt, melyet lapunk ol-

vasói is, azt hisszük szívesen fognak olvasni és megszívlelni. A köszöntő így szól:

Kiért üjítssem e pohárt, ki mondja meg? Érted Eszmény, kit Kossuth Lajnsnak neveznek, üritem e pohárt.

Járjatok be minden földet, hol tudnak valamit a magyarról és azt fogjátok tapasztalni, hogy két névről ismernek reánk. Egyik a Mátyás királyé. A középkornak emez utolsó nagy lovagja aki hősi karddal hódolásra hajtott, a magyar név előtt, három tengerpartig minden népet, de a ki a műveltségben kereste a magyar dicsőséget. Ő az erő és hatalom eszményi magyarja a múltban.

A másik név a Kossuth Lajosé, kinek kezében a toll, a modern műveltség leghatalmasabb fegyvere, ajakán a szó az egyetemes béke evangéliuma, programja a profétai ige: törj, ronts, építs és plántálj. Ő a függetlenség és humanizmus élő magyarja a jelenben és a jövőben.

A Kossuth név nem szenvedélyt, sem gyűlöletet, sem harcot nem jelent mások ellen, hanem szenvedést és türelmet önmagunkban.

Az emberiség legnagyobb martirja Jézus, elszenvéde, hogy arcul verjék és leköpdössék, a magyar nemzet mártirja Kossuth Lajos, elszenvéde, hogy bebörtönözzék, száműzzék és üldözzék egészen a halálig. A Jézusban föltámadott az emberiséget megváltó szeretet Kossuthban a magyar nemzet reménysége.

Tekintsünk vissza az elmúlt 50 évre, bizony kálvária-járás volt az, amely minden pillanatban halállal fenyegette jogainkat és alkotmányunkat, de a szenvedő és tűrő nemzet kebelében ezalatt folytonosan izzott a tűz, forrott a vér, mignem az idő teljességében kitört és elsöpörte a nemzet sirásóit s diadalra jutatta a Kossuth név eszményét.

Ám de az eszmény még nem való. Hogy azzá legyen, önmegtagadást, hosszú, sokáig talán az egész nemzedék élete végéig tartó önmegtagadást követel.

Tudjátok-e, mit tesz az ifju, ki életének virágkorát könnyelműen, tékozlással, éjjel-nappali tivornyákkal töltötte: tudjátok-e mit tesz, midőn megtalálja eszményét egy szép leányban s midőn felébred reménye, hogy megnyerheti élettársnak: lemond a múlt könnyelműségéről, megveti régi barátjait, mert átlátja, hogy rosra csábitották, neki kezd az izzasztó munkának, ábrándozni kezd egy szép, egy független életről, melynek örömeit megosztja egy hú hitvessel.

A magyar nemzet éppen olyan ma, mint az az ifju, a ki fölfe dezte eszményképét. Még nagyon messze van a céltől, még csak ezután kell igazán önmegtagadó, önfeláldozó munkát végeznie.

Miben állhat most az önmegtagadás? Abban, hogy bármivel csábitsanak is, ne mozduljunk helyünkről hazánk földjét könnyelműen el ne hagyjuk, el ne adjuk

Abban, hogy a régi, könnyelmű életünk alatt megszokott idegen légkört, a pénzünkre mosolygó idegen csábitót undorral vessük meg

és elégedjünk meg azzal, a mit otthon, házilag, ha szegényesen is megtud készíteni a jó édes anya. Azt, hogy öt vagy tiz esztendeig is járjunk, ha szükség, foldozott régi ruhánkban, de ujat csak akkor csináltassunk, a mikor magunk szőtte-fonta posztóból készülhet; azt hogy ne szeressük édes testvérünket se, ha ő nem tud önmegtagadó lenni s ellenségünknek juttatja pénzét, az atyai örökséget.

Ugy van barátaim, testvéreim, magyarok, mi most mint a jó utra tért szerelmes ifjú, házassági frigyre akarunk lépni a magyar nemzetű szép, független géniussal. Mi olyan életet akarunk élni, a milyen még nem volt a magyarnak, olyan országot akarunk teremteni, a milyenért eszményünk, Kossuth Lajos élt és halt

E poharat látva, e poharat üritve tegyünk szent fogadást, hogy eszményünkért Kossuth Lajosért, a mi egyenlő a jövő, a nagy, a dicső Magyarországgal, szívesen szenvedünk, szívesen tagadjuk meg onmagunkat.

Eszményünként éljen Kossuth Lajos és virágozzék az önálló, független Magyarország!

Népies Dávid Ferencz felolvasó estélyek.*

Ilyen cím alatt tartattak a két Homoród vidékének 3–3 egyházközségében az utóbbi két tél folyamán egyházas, vallás-erkölcsi irányu előadások és felolvasások. A községek hármas csoportokra oszoltak. Egyik csoport Homoród-Almás, Karácsonyfalva, Oklánd, a melyekben Ajtay János h.-almási, Demeter Dénes karácsonyfalvi és Pál Ferencz oklándi lelkészek; a másik csoport: Homoródszentpál, Városfalva és Homoródjánosfalva, a melyekben Ürmösi József h.-szt. páli, Péter Sándor városfalvi és Ürmösi Károly homoródjánosfalvi lelkészek tartottak egymással szövetkezve, egymást segítve, felolvasásokat

E felolvasó estélyek programja minden esetben ez volt:

1. *Gyülekezeti ének.*
2. *Megnyitó* — a helybeli lelkész által — *imával* végezve
3. *Egyháztörténelmi előadás.*
4. *Szavallatok* — ifjak, iskolás gyermekek által, — esetleg helybeli lelkész által egy legenda vagy más vallás-erkölcsi irányu költemény felolvasása.
5. Vallás-erkölcsi irányu *elbeszélés* felolvasása
6. *Bezáró* — helybeli lelkész által
7. *Gyülekezeti ének.*

Az első három egyházközségben tartott felolvasási estélyekről ezuttal nincs módomban részletes leírást adni. A három

* Közbejött akadályok miatt csak most közölhetjük ezt a tudósítást, a mely nemcsak a multra szól, hanem a jövőre is. S z e r k.

utóbbi egyházközségben (Homoród-szentpál, Városfalva és Homoród-Jánosfalva) a közelebbi télen előadattak a következő egyháztörténeti tárgyak:

1. A kolozsvári unitárius egyházközség története; előadó: Péter Sándor.

2. Hunyadi Demeter, Enyedi György és a jezsuiták; előadó: Ürmösi József.

3. Az unitárius egyház története 1718—1848-ig; előadó: Ürmösi Károly.

4. Jótékonyosság egyházunkban; előadó: Péter Sándor.

5. Szentábrahámi Lombárd Mihály; előadó: Ürmösi Károly.

6. A „nagy“ Dimény és a karácsonyfalvi templom megvédeése. Előadó: Péter Sándor.

7. A Petrichevich Horváth család története; előadó: Ürmösi József.

*

Örömmel jegyezzük föl, hogy a felolvasások a nép részéről — sőt nem egyszer az értelmiség részéről is — igen nagy látogatottságnak örvendettek Vajha „jó földbe“ hullott jó magvak lettek volna! Mi megpróbáltuk és jónak találtuk népünknek ilyenszerű oktatását. Folytatni fogjuk a jövőben is. Ajánljuk lelkész társainknak és barátainknak cselekedjenek hasonló. —|—y,

Irodalom.

Szocializmus és kereszténység.

Irta: *Brooke St.* ford.: *Jósan Miklós* esperes.

Az unitárius füzetek 4-ik száma, mely tárgyánál fogva érdekes kidolgozásává, vonzó és oktató. Már is nagyon sokan keresték és olvasták. Bárkinek ingyen küldjük meg.

Népszerű egészségtan.

Irta *dr. Barabás József*. Kiadja a Stampfel-féle könyvkiadó hivatal. Ára 1 K. 20 fill.

Azt szokták mondani, hogy „legfőbb az egészség“. „A kinek egészsége van, mindene van“. S mégis legkevesebb gondot az egészségre fordítanak, mert nem ügyelnek arra, hogy milyen talajra építik a házat, milyenből isszák a vizet, hogy fűtenek, hogy világítanak, milyen levegőben alusznak, mit esznek, milyen italokat használnak. Ez a kis könyv könnyen érthető nyelven mindenről ad felvilágosítást. Lelkésznek és tanítóink a téli időben mindenik községben tarthatnának egy pár DFE. estélyt e könyv utmutatása szerint az egészség ápolásáról.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MOZGALMAK.

— **Rákóczi ünnepek** tartásár hivta föl az unitárius püspök ur összes lelkészeinket. Október 28-án minden templomban a nagy fejedelem és száműzött társai hazafiságáról és dicsőségéről szolt az ige.

— **A Rákóczi ünnepek szellemét** érezni lehetett, de megirni csak a jövő száz év fogja, mert az igazán és egészen csak a szivekben van megrögzítve s majd a mikor onnan kinöve új világot teremt Magyarországból, csak akkor tudják meg, hogy mi volt. Most mámorittasolunk a boldogságtól és szívünk a tárogató bús hangjától. Egy kis emléket ide jegyzünk a kolozsvári unitárius kollegium falai közül. Okt. 26 án d. u. 2-kor a papnövendékek gyűlése jegyzőkönyvébe iktatja szent lelkesedéssel a nemzeti nagy eseményt. Okt. 27 én reggel 9-kor, midőn a villanyos harang megszólalt, hatalmas oszlopban állott a tanári kar és az ifjuság, s levett kalappal egy ajakkal énekl a himnuszot, mert Rákóczi és bujdosó társai visszaérkeztek a haza határához. 28-án 10 órakor templom helyett a kollegium dísztermébe vonult a gyülekezet és áhítatos ének s buzgó ima után szónoki hévvel, lelkesen méltatja a bujdosó fejedelmet a lelkész, Péterfi Dénes. 29-én reggel fél 10-kor zsúfolva a díszterem városi és iskolai közönséggel. Gyönyörűen ünnepelnek. Méltó a nagy naphoz. A papnövendékek dalkara tiszta összhanggal énekel. Pethő Kálmán IV. éves papn. imája meghat és fölmagasztal. Régi bús dalt: »A bujdosó Rákóczi«, Szabolcska: »Jön Rákóczi hazafele«, Sassi Csaba »Czinka Panna

hegedüje“ Arany J. „Rodostói temető“ Szabó J. Rákóczi haza jön: szavalják szebbnél szebben ifjaink: Zoltán G. VIII., Engel Rezső III., Taar Géza III. papn., Gálffy Zs., Bartha G., Székely D. VIII., Orbán L. VII. Quartettben régi nótákat hegedültek: Makrai Zs., Pongrácz Á., Kőszegi D., Haas F. A messzi távoból váratlanul tört elé a tárogató hangja. Márkos M. VII. től jól beillett a hangulatba. Pálfi Márton tanár volt az ünnepi szónok. Okosan, igazán, tüzzel, hévvel festette a nagy hőst és korát. Őt legjobban, de mindenkit érdem szerint jutalmazott az elismerés.

— **Ünnepelünk.** Zúgnak a harangok egész Magyarországon minden toronyban, zeng a hymnus, dübörg a Rákóczi-induló, száll az ima szájról-szájra, reszket az anyaföld kebele, mert visszajöttek fia a nagy bujdosok. Van már egyszer ünnep a világon! A sápadt falevelek tapsolnak és ráborulnak a földre, hogy jobban érezzék a boldogság felséges villanyáradatát. Ünnepelünk imádkozunk, mert megdicsőült a Rákóczi szelleme mi közöttünk.

— **Szeretett püspökünk** váratlanul beteg lett és hiveinek fölötté nagy aggodalmat és fájdalmat okozott. Orvosa a nagy hírü dr. Purjesz Zsigmond egyet. tanár megvizsgasztalta a nagy családot. Rendkívüli nagy odaadással ápolta drága betegünket, a ki már jó ideje állandó javulás utján van. A betegség lassu lefolyású, de a türelem és a szeretet kitartással és bizalommal vár, mert mi nem nélkülözhetjük a jó pástort, a ki szép életének javarészét a nyáj-

nak áldozá. Imádságunkba foglaljuk, hogy Isten tartsa meg és bocsássa közénkbe, hogy vezethessen tovább és végezze a rá bízottakat.

— **Caniel Gábor főgondnok** ur szívében az idő nem lankasztja el az egyház iránti gondos szeretetet. Budapestre vezető útjában megállott nálunk is hosszasan, kedvesen elbe szélgetett a püspök urral s nagy örömmel értesült, hogy mindenek ékesen és jó renddel folynak, de van is teendő bőven. A két ősz egyházfőt az éjfélt ott találta a vilanylámpa alatt. Milyen lelkesítő példája az ügybuzgóságnak!

— **Az egyházi főtanács**on Barabás István h. m.-vásárhelyi lelkész fog egyházi szónoklatot tartani.

— **Választások.** A nov. 4-én tartandó E. Fő Tanácson választatni fog egy egyházi képviselő tanácsos, egy II. foku fegyelmi bíró, III. foku fegyelmi bíróság; az összes tagok; a papn. intézeti dékán, egyh. főtanácsi tag: egy egyházi, egy világi. Bárd Baldácsi alapítvány közgyűlésébe egy meghatalmazott.

— **Látogatás a Zsilvölgyében.** Abrudbányai lelkészünk felkereste a Zsilvölgyében: Petrosényben és az Aninosza telepen lakó hitrokonainkat. Az értesülésünk szerint lelkészünk érintkezett a petrosényi és lupényi bányagazdagokkal arra nézve, hogy egy lelkészi állás miként lenne szervezhető. Némi tekintetben talán már megegyezés is jött létre. A salgótarjáni bányarészvénytársaság telepén 167 bányamunkás van. A lupényi bányánál 35—40. Ezekhez kell számítani a nőket és gyermekeket, kikkel együtt 350-re tehető az unitáriusok száma. Ab:udbányai lel-

készünk ezuttal Aninosza telepeu tartott istentiszteletet, — hol a legtöbb unitárius hívó van, — az istentiszteleten nemcsak az unitárius, de más vallásu hivek is nagy számmal vettek részt. Istentisztelet végén a lelkész közölte a hivekkel, hogy egy év alatt lelkészi állás lesz szervezhető. A mi nagy örömet szerzett az oda szakadt unitáriusoknak Vajha ugy lenne!

— **Tarcsafalvi Albertet** a jó nevü költőt a vall. és közokt. min. úr a kolozsvári honvédt. u. új állami iskolához igazgatónak alkalmazta. Nincs kétségünk a felől, hogy rendszeresítés lesz belőle rövid idő alatt, mert a vargyasi k. próbált igazgató mindig a vezetők között volt s ott is van a helye.

— **Akademitáink külföldön.** Régóta nem volt oly sok unitárius ifju külföldön mint most. Dr. György János Amerikában a Harvard egyetemen (Cambridge) a theol. fakultáson a stipendiumot megnyerte és élvezi. A Harvard egyetemnek dr. György az első magyar hallgatója. Ez a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb egyetem az Ámerikai Egyesült Államokban. Raffaj Károly a mi kedves Alma Materünk a Manchester College (Oxford) hallgatója, hol 1860 óta csaknem állandóan tanul egy magyar unitárius ifju. Raffaj a 16 ik. Elődjei voltak: Simén Domokos, Benczédi Gergely, Uzoni Gábor, Kovács János, Derzi Károly, Péterfi Dénes, Boros György, Varga Dénes, Gál Miklós, Csifó Salamon, Gálfi Lőrincz, Józán Miklós, Lőfi Ödön, dr. György János és rövid ideig Simonfi Márton. Kiss Sándor megkezdett egy új sorozatot, remél-

jük idővel éppen ilyen hosszút Manchester városban a Home Missionary Collegeben, hol a jelen évre megnyerte az ösztöndíjat és már megkezdte tanulását. Londonban a Channing House Schoolnak nevezett felsőbb leányiskolában, a mely egyetemre is előkészít, a múlt évben tanult Pákei Mártha k. a. Pákei Lajos főmérnök leánya, ki a londoni zeneakadémián kitüntetéssel állotta ki a vizsgát. A kisasszony szerencsésen vissza érkezett s a helyét már elfoglalta Pünkösty Mariska kisasszony. A külfölddel való érintkezésnek nemcsak művelődési hanem nemzeti érdekből is nagy haszna van.

— **A székelyudvarhelyi templom építése** gyorsan halad. Teljesen készen csak jövő év nyarán lesz s gazdagítja Udvarhely szépségét egy modern monumentális épülettel. Még nincs együtt a szükséges összeg s nagy hállával vesz minden fillért az egyház.

— **Tanítói gyűlés.** A homoródi járás tanítói Kriza Sándor elnöklete alatt Homoródmáson sikeres gyűlést tartottak. Emelte értékét Kriza elnöki megnyitója. Az ifju tanítók éneknégyese, Kiss Jakab tanítása a kézimunkáról kitűnők voltak. A megajtott tisztujtás a következő eredménnyel végződött: Elnöknek megválasztott Gyórfi István, alelnöknek Kis Mózes, jegyzőnek Kiss Jakab, másodjegyzőnek Kissné Liptay Matild, könyvtárnoknak Szabó Mózes, pénztárnoknak Kelemen Lajos, választmányi tagoknak Kiss Jakab és Jakab József.

— **Bordosi egyházközségünk** lelkipásztort kapott. A főt. püspök ur h. lelkészi minőségben kiküldötte

Molnár Kálmán alapvizsgázott papnövendéket, a ki ugy is mint jó szónok, ugy is mint szorgalmas lelkipásztor már megnyerte a sziveket. Okt. 14-én köszöntött be. Az iktatói tisztet Sárosi József ravai lelkész teljesítette. A bordosi hivek kedvesen emlékeznek vissza Végh Mihály egykori ravai lelkészre, a ki sok éven át kiváló nagy buzgósággal ápolta a bordosiakat s mintegy új életre hozta. Most már azt remélik, hogy talán még azt is megérik, hogy új templomuk lesz.

— **A sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközség** már sok éve kibocsátott volt egy fölhívást s azzal számos filléreskönyvet, hogy templomépítésre pénzt gyűjtson. Mint-hogy papja Kilyénben lakott, a munkát nem lehetett elég erélylyel folytatni. Miután buzgó lelkésze József Lajos szentgyörgyi lakós lett, megkezdte a munkát. A főtanácshoz folyamodást nyújtott be, melyben segélyt kér. A folyamodás érdekes adataiból kiemeljük a következőket: Sepsiszeniggyörgyön a reformációkor tekintélyes unitárius egyház alakult és állott fönn mindaddig, a mig lelkésze hűtlenül átjászotta az ev. ref. egyház kezére a templomot és hiveit is. Szemerján fönnállott az egyház a XVIII százban s temploma 1830 – 35-ig, de azóta az újabb időkig ott nem volt unitárius élet. 1888-ban megalakult a leányegyház megkezdte a gyűjtést, 1892-ben a killyéninek társegyháza lett, telket vásárolt papilaknak s 1904-ben a várostól kapott templomhelynek, oly kikötéssel, hogy a templom 10 év alatt fölépítendő. Minthogy templom és papilak építésre legalább 45.000

korona kellene, egyelőre csak imaházat és papilakot óhajtnak építeni egy telken egy alpra Ujabb segély kiáltás az unitárius egyház híveihez, de a míg a mai buzgóság él a szivekben nem lesz olyan, mint a pusztában kiáltó szava

— **Dr. Fekete Károly** főiskolánk kiváló gondnokának Fekete Gábor kir. tábl. elnöknek jeles fia, Marosvásárhelyt az ügyvédi vizsgálatot kiváló sikerrel kiállotta Kolozsvárt ügyvédi irodát nyitott és már megkezdette működését. Gratulálunk!

— **A székely kereszturi Derzsi János** alapítványból, a végrendelet értelmében 2 díj (200—200 kor.) derzsi illetőségű tanulóknak adandó. Ezt az intézkedést az E. K. Tanács úgy értelmezte, egy fölmerült eset alkalmából, hogy azokat illeti meg, a kik Derzs községben születtek, még ha nemis laknak ott, s azokat is a kik Derzsben laknak és ott megszerezték a községi illetőséget.

— **Dr. Frankkis Istvánt** megrendítő súlyos csapás érte mélyen szeretett nejeének élete legszebb idejében, az anyai kötelességek boldogsága közepett, váratlanul bekövetkezett halálával. A hű férj bánatát öt kis árva gondja súlyosbítja, de idővel megis vigasztalja.

— **Elhunytak.** *Máté* Irén, Máté Sándor bágyoni énekvezér kedves leánya 14 éves korában. — *Kovács* Elekné, P. Nagy Irma áll. isk. tanítónő 31 éves korában hosszas betegség után. Négy kis árvája maradt.

— **A kőhalmi unitárius egyháznak** László János és neje Petri Irma (Budapest) 3 drb. új énekkönyvet ajándékoztak, miért László Gyula gondnok ehelyen is köszönetet mond.

— **»Nem érti.«** Egy amerikai

bevándorlási felügyelő, ki New-York városban azokat vizsgálja, a kik Európából s tehát Magyarországból is Amerikába vándorolnak, nagy utazást tett Európában. Meglátogatta Triesztet az osztrák, Fiumét a magyar kikötőt és azután Budapestet. itt mondotta a következő érdekes szavakat: sehol sem érezte magát olyan jól, mint Magyarországon, a hol nemcsak az ország szép, de lakói is udvariasak, előzékenyek. *Nem érti, mi az oka annak, hogy ezt a szép országot olytömegesen elhagyják fiaik s Amerikába vándorolnak ki, a hol bizonytalan sors várakozikredőjek.*

— **Nyilvános köszönet.** A „Kőhalmi Unitárius Leányegyház“ r szére beszerzendő úrvacsoraszó kehely és tányér, valamint úrasztali felszerelésekre újabban a következő kegyes adományok folytak be: Szén Mihály és Taag János 40—40 fill., Katona Márton. Bibó Samu és Tókos Bálint 50—50 fill., Krémer Aranka és Nagy János 60—60 fill., Biró György, Székely Mózes, Útő Béla, Péterffy Gyula, Varga Dénes, Kiss Aladár, Gróffy Ilona, Czirmay Zsuzsika és Maksai Jenő 1—1 K., Osváth Gábor és Bedő Ferenc 2—2 K., Ince Zsigmondné: László Anna 3 K 30 fillt kegyeskedtek adományozni. Az „Unitárius Egyház“ kiadóhivatala útján pedig László Domokos nagyszabeni kir. kultúr-mérnök: drb. újon bekötött énekeskönyvet küldött szegény leányegyházunk részére.

Úrasztali felszerelésünket Útő Sándor és neje Talaba Emma egy 30 K, Gergely György és neje Nemes Mária egy 9 K, Tódor Péter és neje Vass Rebeka egy 3 K, Lászlóné Torday Vilma pedig egy 10 K értékű terítővel gazdagították.

Amikor szegény, kezdő leányegyházunkat újból az áldozatkész jóllelkű hit-rokonaink figyelmébe ajánlom, egyúttal kérem a jóságos Istent, hogy kegyelme és szeretete nyugodjék meg kegyes adakozóinkon s segítse őket, hogy hasonló tetteikkel még számos esetben tündököljenek és cselekedjenek kedves cselekedetet a jó Isten előtt sokaknak például.

Kőhalom, 1906. szeptember 10-én. László Gyula l. egyh. gondnok.

EGYLETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

Közyülésünk a Rákóczi ünnepek miatt november 3 án fog megtartatni. Felolvasó lesz Lőrinczi Dénes tordai lelkész. E közyülés nevezetes leendő főleg azért, mivel előkészületeket fog tenni a Dávid Ferenc születése 400 ik évfordulója méltó megünneplésére.

Köszönet azon egyleti tagoknak, a kik segítettek a Dávid Ferenc Egyletnek, hogy az 1905/6. egyleti év számadását jó eredménnyel zárhatta le. Még sokan vannak elmaradva, de a f. évben rendbe hozhatják tartozásukat s módot nyújthatnak egyletünknek, hogy az eddigénél is hatékonyabban működhessen.

Murányi Farkas Sándor versei immár kikerültek a sajtó alól. Kedves és tartalmas kötet. Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy november hó 15-én túl az előfizetés joga megszűnik. Azután a könyv ára 3 korona lesz.

Szociálismus és a mi teendőink, dr. Boros György dekánnak Hom.-Okládon tartott felolvasása külön füzetben is kapható. A füzet tartalmazza még Ürmösi Károly lelkész felolvasását a nők teendői és Brooke St. szép költeményét, ára csak 30 fill.

Közyülésünk november 3-án d. u. 3¹/₂ órakor lesz. Az egyleti tagok sziveskadjenek megjelenni minél nagyobb számmal.

A toroczkói szegény képezdei leány javára Toroczkón szives adományokat nyújtottak: Takarékpénztár 20 kor., Ékárt István 5 kor., Balogh György, Péterffy Gyula 4—4 kor., Buzogány Elek, Thury Pál, Józan esperes úr Budapest 2—2 kor., Dávid Árpád 1 kor. Összesen 90 kor.

Németh István lelkész. Értesítjük olvasóinkat, hogy a szorgalmas toroczkói leány most IV-ik éves a képezdében. A szülői kis örökség apja váratlan halála következtében elárvereztetett. A szegény anya a legnagyobb nyomorban sanyalódik. A képezdei növendék mindenért a közönség nemes szívére van utalva.

Az egylet pénztárába f. év július hó 14-től szept. 24-ig rendes tagsági díjat fizettek: Székely K. József Verespatak 902—905-re, Gotthárd Sándor Magyar-Szovát 906—907-re, Székely János Torda 1899—1906-ra, Márton József Felsőköhér 900—901-re, Bencze Sándor Virágosvölgy 903—906-ra, Zsigmond Fere cz Sinfalva 906-ra, Pálfi Zsigmond Meszkő 904-re, Botár János Kékes 906 ra.

Előfizetési díjat fizettek: dr. Hankó Domokos Szászrégen 903-ra, Springmann Ferencz Budapest, Orbok Lajos Héjasfalva, Weress József Déva 906-ra, Incze Lajos Ákosfalva 906—907-re, Ürmösi Kálmán Körmöczbánya 906-ra, Demény Endre Marosludas 905—906-ra, Balog József Kolozsvár, Kemény Gábor Sopron, Beke Mózs Rákosszentmihály 1906-ra.

Az egylet perselyébe ajándékozott Deréky Gyuláné, br. Györffy Róza 10 koronát. Fogadja az egylet köszönetét. Kolozsvár, 1906. szept. 24-én. Gálfi Lőrincz pénztárnok.

Okleveles tanítónő, unitárius valása, alkalmazást nyerhet egy előkelő uri családnál. Feladata első elemi osztályt végzett fiúnak a 2-ik osztályra előkészítése. Bővebb felvilágosítással szolgál lapunk szerkesztője.